

σίας ἐπὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης) πηγῶν ἐκ νάφθης, τὰς ὁποίας τὰ μέγιστα σέβονται, εὐρίσκονται τινες πυρολάτραι. Ἐν Ἰνδίαις ὁμῶς εἶνε πολυάριθμοι καὶ ἀποτελοῦσιν ἐν Βομβάῃ καὶ Σουράτῃ ἰδιαίτερον σωματεῖον. Εἶνε δὲ πλουσιώτατοι καὶ ἕνεκα τῆς χρηστότητος, τοῦ πρὸς τὴν εἰρήνην ἔρωτος καὶ τῆς δεξιότητός των φέρουσι τὰ πρῶτα μεταξὺ τῶν κατοίκων. Ἐκεῖ ὑπάρχουσι προσέτι πολυάριθμα γένη μάγων, οἵτινες συγχρόνως ἀποτελοῦσι τὸ ἀνώτατον δικαστήριον καὶ ζῶσιν ἀπὸ τοῦ δεκάτου τῶν εἰσοδημάτων. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων διασώζεται τὸ ἔθιμον τῶν Περσῶν, ν' ἀφήνωσιν εἰς τὰ ὄρνεα καὶ τῶν ἐπὶ ὑψηλῶν μερῶν τοὺς ἀποθνήσκοντας τοσοῦτον χρόνον, ἕως οὗ μείνωσι μόνον οἱ σκελετοὶ καὶ τότε ἐναποθέτουσι τὰ λείψανα ἐντὸς κοινοῦ οἰκοδομηματος ἐπιταφίου.

ΚΩΝΣΤ. ΝΕΣΤΟΡΙΔΗΣ.

#### Η ΑΠΟΙΚΙΑ ΤΗΣ ΝΑΤΑΛ ΚΑΙ Η ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΖΟΥΛΟΥ

Ἡ ἀποικία τῆς Νατάλ εἶναι τμήμα χώρας ἀκανονίστου σχήματος, ἔχον ἑκτασιν 12,750 τετραγωνικῶν μιλίων καὶ κείμενον ἐπὶ τῆς μεσημβρινοανατολικῆς ἀκτῆς τῆς Ἀφρικῆς. Τὸ ὄνομα αὐτῆς ἔσχε ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀνεκαλύφθη κατὰ τὰ Χριστούγεννα τοῦ ἔτους 1497, (Natal=Χριστούγεννα), ὑπὸ τῶν Πορτογάλλων, οἵτινες οὐδόλως ἀπεπειράθησαν ν' ἀποικίωσιν τὴν χώραν. Ἡ πρώτη τῶν Εὐρωπαίων ἐγκαθίδρυσις ἐγένετο ἐν ἔτει 1760 ὑπὸ τινῶν Ὀλλανδῶν ἐμπόρων, οἵτινες διέμειναν μόνον βραχὺν χρόνον, καὶ οὐδὲν πλέον μνημονεύεται περὶ τοῦ τόπου μέχρι τοῦ ἔτους 1823, ὁπότεν ἄγγλος ἀξωματικός τοῦ ναυτικοῦ, ὀνόματι Farewell, μετὰ τινῶν ὁπαδῶν, καθίδρυσεν ἐμπορικὸν σταθμὸν ἐπὶ τοῦ μέρους τοῦ μετέπειτα κληθέντος D' Urban. Οὐδένα εὗρον ν' ἀντιστῇ αὐτοῖς, διότι οἱ ἰθαγενεῖς τῆς παραλίας εἶχον σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἀφανισθῇ ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ Σχάκα, βασιλέως τῶν Ζουλοῦ, διέμειναν ὅθεν ἐκεῖ ἐνίοτε ὑποφέροντες ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν ἀγρίων. Ἐν ἔτει 1837 Ὀλλανδοὶ τινες Boers διὰ γῆς ἐκ τῆς ἀποικίας τοῦ Ἀκρωτηρίου ἤρξαντο μεταναστεύοντες, ἐξακολουθήσαντες μέχρι τοῦ 1838, ὅτε ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν, Πέτρος Ρετίεφ, μετὰ ἀριθμοῦ τινος ἐκλεκτῶν, ἡπατήθη ὑπὸ τοῦ Διγγάν, βασιλέως τῶν Ζουλοῦ, ἐντὸς τοῦ στρατοπέδου του δι' ὑποσχέσεως ὅτι ἤθελε παραχωρήσει γῆν εἰς αὐτοὺς, οὕτω δὲ πάντες προδοτικῶς ἐφρονέθησαν. Θηριώδης πόλεμος ἐπηκολούθησεν, ὅστις ἐτέλειωσεν διὰ θανάτου τῶν Ὀλλανδῶν, οἵτινες τότε κατέλαβον τὴν χώραν καὶ ἐκάλεσαν αὐτὴν «Δημοκρατίαν τῆς Νατάλ». Ἡ βρεττανικὴ κυβέρνησις ὁμῶς δὲν ἐπέδοκίμασε τοῦτο, καὶ ἐν ἔτει 1841, ὁ σὺρ Γ. Νάπιερ, τότε διοικητὴς τοῦ Ἀκρωτηρίου, ἀπέστειλεν ὀλίγους στρατιώτας ἵνα καταλάβωσι τὴν Νατάλ ὡς βρεττανικὴν χώραν. Ἡ πρώτη δύναμις ἡ ἀποσταλείσα, μὴ ὑπερβαίνουσα τοὺς 300 ἀνδράς, ἦτον ἀνεπαρκὴς ὥστε ἀμέσως μέρος αὐτῆς συνελήφθη καὶ ἐφυλα-

κίσθη ἐν Pieter-Maritzburg, ἐνῶ τὸ ἀπολειπόμενον μέρος ἐπολιορκήθη ἐντὸς τοῦ ἰδίου αὐτοῦ στρατοπέδου καὶ σχεδὸν ἀπέθανε τῆς πείνης. Ἐπικουρίας ζητηθείσης μείζων δύναμις ἀμέσως ἀπεστάλη καὶ μετὰ τινὰς ἀψιμαχίας οἱ Βόερς ὑπετάγησαν, καὶ ἡ ἐπαρχία ἐπισήμως ἐκηρύχθη βρεττανικὴ χώρα. Ἐν ἔτει 1847, ἐκηρύχθη ἐξάρτημα τῆς ἀποικίας τοῦ ἀκρωτηρίου, καὶ ἐν ἔτει 1856 ἔλαβε βασιλικὸν χάρτην καθιστώντα αὐτὴν ἀνεξάρτητον ἀποικίαν.

Ἡ ἀποικία διαίρεται εἰς ἐννέα κομητείας, καὶ περιέχει δεκατρεῖς πόλεις, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἰσὶ ἡ Pieter-Maritzburg, ἡ πρωτεύουσα, καὶ ἡ D' Urban, ὁ λιμὴν, συνδεόμεναι διὰ σιδηροδρόμου. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ὑπολογίζεται εἰς 340,000 κατοίκους ἐξ ὧν 20,000 μόνον εἰσὶ λευκοί.

Ἡ χώρα τῶν Ζουλοῦ, κειμένη βορειοανατολικῶς τῆς Νατάλ, κατοικεῖται ὑπὸ φυλῶν ὑποκειμένων τῷ βασιλεῖ Σετιβάγιο καὶ ἔχει ἑκτασιν 15,000 τετρ. μιλίων. Οἱ Ζουλοῦ οἵτινες ἀριθμοῦνται εἰς 300,000 εἰσὶ διάφοροι τῶν Κάφρων ἔχοντες ὁμῶς πολλὰ χαρακτηριστικὰ ὅμοια πρὸς αὐτοὺς. Εἰσὶν ἄνδρες, καὶ τοι προδοτικοί, καὶ παριστῶσι περίεργον μίξιν πονηρίας καὶ δεισιδαιμονίας. Ἐχοντες λίαν ἀορίστους περὶ θρησκείας ἰδέας, ζητοῦσι μᾶλλον νὰ ἐξευμενίσωσι πονηρόν τι πνεῦμα ἢ νὰ λατρεύσωσιν ἐν ἀγαθόν, πιστεύουσι δὲ λίαν εἰς τὴν γοητείαν. Ἡ πολυγαμία εἶναι γενικὴ, καὶ τοι δὲ αἱ γυναῖκες ἐνεργοῦσι τὸ πλεῖστον τῆς ἐργασίας μέρος ἐν τε τῷ οἴκῳ καὶ τῷ ἀγρῷ, ἡ θέσις αὐτῶν δὲν εἶναι τὸσόν ταπεινωτικὴ ὡς μεταξὺ τῶν Ὀττεντότων καὶ τινῶν ἄλλων ἀγρίων ἀφρικανῶν. Αἱ κόρραι ἀγοράζονται ὅπως γίνωσι σύζυγοι, ἀλλ' οἱ σύζυγοι οὐδέποτε πωλοῦνται. Δὲν ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῶν κανονικὸν σύστημα διαζυγίου, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ δύναται νὰ παραιτήσῃ τὴν σύζυγόν του μετὰ ἢ ἀνευ λόγου τινος, πολλάκις ἀνταλλαζάντων τὰ κτήνη τὰ ὁποῖα αὐτῆς ἔδωκεν. Ἡ σύζυγος πολλάκις ἐγκαταλείπει τὸν σύζυγον διὰ κακὴν βίωσιν ἢ διὰ ζηλοτυπίαν, ἐν πάσαις δὲ ταῖς περιπτώσεσι χωρισμοῦ τὰ τέκνα ἀνήκουσι τῷ πατρὶ. Ὁ ἀνὴρ συνήθως ἐκλέγει μίαν τῶν συζύγων ὡς τὴν ἀμεγάλην αὐτοῦ γυναῖκα, ὁ δὲ πρεσβύτερος υἱὸς τῆς γυναικὸς ταύτης γίνεται ὁ κληρονόμος τῆς περιουσίας. Ἐνίοτε δευτέρᾳ εὐνοουμένη ἐκλέγεται ἵνα ἡ «δεξιὰ χειρὸς σύζυγος», τότε δὲ ὁ πρεσβύτερος αὐτῆς υἱὸς μετέχει τῆς περιουσίας. Οὐδὲν τῶν ἄλλων πολλῶν τέκνων ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τῆς περιουσίας. Ὁ ἀνὴρ δύναται νὰ δέρῃ τὴν σύζυγόν του, ἀλλ' ἐὰν ἀκρωτηριάσῃ ἢ φονεύσῃ αὐτὴν τιμωρεῖται διὰ προστίμου, ὁ αὐτὸς δὲ νόμος ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰ τέκνα, διὰ τὴν κακὴν διαγωγὴν τῶν ὁποίων εὐθύνεται ὁ πατὴρ ἐφόσον κατοικοῦσι μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Ὁ φόνος καὶ ἡ κλοπὴ καὶ πολλὰ ἄλλα ἀδικήματα τιμωροῦνται διὰ προστίμου, ἀλλ' οἱ ἀρχηγοὶ καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν δύνανται νομίμως νὰ λάβωσιν ὅ,τι δῆποτε ἀνήκει εἰς μέλη τῆς ἰδίας αὐτῶν φυλῆς, ἐὰν δὲ ταῦτα ἀντιστῶσιν εἰς τὴν ἐλευθερίαν ταύτην κινδυνεύουσι νὰ ἀπολέσωσι πᾶσαν τὴν περιου-

σίαν αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου. Ἡ γῆ εἶναι πᾶσα ἀνοικτὴ, δὲν ὑπάρχει ἐπομένως νόμος περὶ καταπατήσεως ὁρίων.

Πολλὰ ἑρσηκευτικά τελεῖται καὶ πανηγύρεις τηροῦνται αἰτίνες παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν θεωροῦνται προσβλητικά καὶ ἀνήθικοι. Ἡ πρόσκλησις ἱατροῦ ἐν περιπτώσει ἀσθενείας εἶναι ἀναγκαστική, ἀλλ' ὅταν πᾶσα ἐλπίς ἀναρρώσεως ἀπολεσθῇ, ὁ πάσχων κομίζεται ἐκτὸς τῆς οἰκίας καὶ ῥίπτεται ἐντὸς τάφρου ἵνα ἀποθάνῃ ἐκεῖ. Μετὰ τινὰ θάνατον ὀλόκληρος ἡ οἰκογένεια θεωρεῖται ἀκάθαρτος, καὶ δὲν ἐπιτρέπεται αὐτῇ ν' ἀναμιχθῇ ἐν συναναστροφῇ ἄλλων προσώπων ἐπὶ τινὰ χρόνον. Ὑπῆρχεν ἄλλοτε συνήθεια νὰ ἐκρίπτεται τὸ πτώμα ὅπως καταβρωθῇ ὑπὸ τῶν θηρίων, τοῦ προνομίου τῆς ταφῆς μόνον τοῖς ἀρχηγοῖς ἐπιτρεπομένου, ἀλλὰ νῦν πάντες ἐνταφιάζονται. Ὅταν ἀρχηγὸς τις ἀποθάνῃ, οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ κήρουν τὰς κεφαλὰς καὶ ἀπέχουσι τῆς χρήσεως τοῦ γάλακτος ἐπὶ τινὰ χρόνον, τὰ ὅπλα καὶ κοσμήματα αὐτοῦ ἐνταφιάζονται μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ, ὅστις φυλάττεται ἐπὶ ὀλόκληρον ἔτος, κτήνη σταθμεύουσιν ἱερὰ θεωρούμενα καὶ μὴ φονευόμενα. Αὐτὸς ὁ τάφος καθίσταται ἱερὸς τόπος ἐν ᾧ ὁ ἐγκληματίας δύναται νὰ λάβῃ ἄσυλον.

Περὶ τῆς φυλετικῆς ἱστορίας τῶν Ζουλοῦ μόνον πρὸ 50 ἐτῶν γινώσκουμεν ὅτε ὁ δεσποτικὸς βασιλεὺς Σχάκα ἐκυβέρνησεν. Οὔτε οὗτος, οὔτε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Διγγάν, ὁ διαδεχθεὶς αὐτὸν ἀφῆκεν υἱὸς, φοβερὰ δὲ ἱστορία λέγεται περὶ αὐτῶν ὅτι ἐφόνεον τὰ τέκνα αὐτῶν ἅμα γεννώμενα φόβῳ μήπως αὐξηθέντα ἀποδιώξωσιν αὐτοὺς τοῦ θρόνου. Ἦσαν στρατιωτικοὶ τύραννοι, γυμνάσαντες ὀλόκληρον τὸν ἄρρενα ἐνήλικον πληθυσμὸν εἰς τὸν πόλεμον, ἀδιακόπως δὲ κατέστρεφον καὶ ἠρείμουν τὰς γειτνιαζούσας φυλάς. Ἡ ἐξουσία αὐτῶν ὅμως ἐπὶ τέλους κατερρίφθη ὑπὸ τῆς βαθμιαίας προχωρήσεως τῶν Ὀλλανδῶν, τελευταῖον δὲ ἐξῆσαν φιλικῶς μετὰ τῶν ἀποίκων τῆς Νατάλ, πλεῖστοι τούτων διαπεραιωθέντες τὸν Τουγγέλαν ποταμὸν καὶ εἰρηνικῶς ἐγκαθιδρυθέντες ἐν αὐτῷ προόδον τινὰ καὶ πρὸς τὸν πολιτισμὸν ποιήσαντες.

Ὁ βασιλεὺς Σετιβάγιος.

Ὅταν ὁ πόλεμος τῶν Ὀλλανδῶν ἐληξεν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Βασιλέως Διγγάν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Πάνδα, ὁ σύμμαχος τῶν Βόερς, διεδέχθη τὸν θρόνον, καὶ πάντοτε διετήρησε φιλικὰς σχέσεις μετὰ τῶν Εὐρωπαίων. Πολλὴ ὅμως ὑπῆρχεν ἐσωτερικὴ ἔρις ἐν τῇ γῇ τῶν Ζουλοῦ. Ὁ Σετιβάγιος ὁ πρεσβύτερος τοῦ βασιλέως υἱὸς καὶ ὁ ἀνδριώτερος καὶ ἱκανώτερος, ἐπωφθαλμία τὴν διαδοχὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον ἦτο τὸ ἀντικείμενον τῆς ζηλοτυπίας τοῦ Πάνδα, ἐξ οὗ ἔριδες καὶ ἀπειλαί. Τινὲς τῶν νεωτέρων αὐτοῦ ἀδελφῶν φοβούμενοι μήπως καταστρέψῃ τοὺς ἀντιζήλους του, συνήθρισαν τοὺς ὁπαδοὺς των καὶ ἐπορεύθησαν εἰς Νατάλ, ὅπως ἐπικαλεσθῶσι τὴν ἀγγλικὴν προστασίαν, ἀλλ' ὁ Σετιβάγιος ἀμέσως τοὺς

κατεδίωξε, καὶ ἐν αἰματηρᾷ μάχῃ πέντε ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐφονεύθησαν, οὕτω δὲ ἐκαθαρίσθη πῶς ἡ ὁδὸς αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον.

Ἀλλ' ὁ Πάνδας εἶχεν ἔτι δύο υἱοὺς ζῶντας, τούτους δὲ ἔθηκεν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἀρχῶν τῆς Νατάλ. Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος κατέληξε διὰ συμβουλίου ὅπερ ἔλαβον οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ζουλοῦ ἔνθα ἀπεφασίσθη ὅτι καίτοι ὁ Πάνδα ὁ Παχὺς, ἦτο πολὺ καλὴ «κεφαλὴ» διὰ τὸ κράτος τῶν Ζουλοῦ, ἐχρειάζετο ὅμως «χειρὰς» καὶ «πόδας» καὶ ὅτι ἐνῷ ὁ Πάνδα διέμενε βασιλεὺς, ὁ Σετιβάγιος ἔδει νὰ ἦναι πρωθυπουργός. Τοῦτο ἐγένετο τὸ 1856, τῇ πλήρει συγκαταθέσει τοῦ διοικητοῦ τῆς Νατάλ, ὅτε ὁ Σετιβάγιος ἐκηρύχθη διάδοχος τοῦ πατρὸς του. Ἀλλ' οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ ἡσυχάσῃ ἐκ τῆς παρουσίας τῶν δύο αὐτοῦ ἀδελφῶν ἐν Νατάλ. Κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Πάνδα τὸ 1872, ὁ Σετιβάγιος ἐπεμψε μῆνυμα εἰς τὸν σὶρ Θεόφιλον Shepstone διοικητὴν τοῦ ἀκρωτηρίου ζητῶν ἀναγνώρισιν, ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου ἦτο ὅτι ἐγκαθιδρύθη βασιλεὺς τῶν Ζουλοῦ ὑπὸ τοῦ Shepstone τὸν ἐπελθόντα Αὐγούστον, ὅτε ἐποίησε πολλὰς ἐπισήμους ὑποσχέσεις ἃς ἐδημοσίευσεν καὶ εἰς τὸν λαόν του, καὶ τὰς ὁποίας ἡ βρετανικὴ κυβερνήσις ἐδέξατο ὡς ἐγγυήσεις κρείττονος καὶ φιλανθρωποτέρας κυβερνήσεως τῆς χώρας τῶν Ζουλοῦ, καὶ μεζίζονος τῆς εἰρήνης ἀσφαλείας.

#### Ἡ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Κατὰ τὰς παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδεύσεως δημοσιευθείσας ἀπογραφικὰς πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν ἔτει 1874, ὑπάρχουσι καθ' ὅλον τὸ Κράτος 1,127 δημοτικά δημοτικά σχολεῖα, ἐξ ὧν 989 ἀρρένων καὶ 138 θηλέων, ἐν οἷς διδάσκουσι μὲν 1,040 δημοδιδάσκαλοι καὶ 165 δημοδιδασκάλισσαι, φοιτῶσι δὲ 63,156 μαθηταὶ καὶ 11,405 μαθήτριαι. Πλὴν δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἔτερα 67 ἰδιωτικά σχολεῖα δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως (41 ἀρρένων καὶ 26 θηλέων) ἐν οἷς φοιτῶσι 4,913 μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι (3,558 μαθηταὶ, 1,355 μαθήτριαι) ὡς καὶ τινὰ ἄνευ ἀδείας ὑφιστάμενα ἰδιωτικά σχολεῖα καὶ τὰ ἐν χωρίοις γραμματοδιδασκαλεῖα, ὧν οἱ μαθηταὶ ὑπολογίζονται εἰς 6,800 περίπου. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι σχετιζόμενοι πρὸς τὰς διὰ τῆς ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Κράτους κατὰ τὸ ἔτος 1870 παρεχομένας πληροφορίας, καθ' ἃς ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν τέκνων τῶν ἐχόντων ἡλικίαν 5—10 ἐτῶν ἐξηκριβώθη ἐπὶ μὲν τῶν ἀρρένων εἰς 97,429, ἐπὶ δὲ τῶν θηλέων εἰς 91,173, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἐκ τούτων φοιτῶντων εἰς τὰ δημοτικά σχολεῖα ὑπελογίσθη 52,943 ἄρρενα καὶ 11,035 θήλεα, εἰ καὶ ἐμφαίνουσιν αὐξησιν μὲν σπουδαίαν ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰς τὰ δημοτικά σχολεῖα φοιτῶντων ἀρρένων τέκνων, μικράν τινὰ δὲ μείωσιν ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θηλέων, ἀπέχουσιν ὅμως πολλὴ τοῦ νὰ πιστοποιῶσιν ἐπέκτασιν τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, καθόσον κατὰ ταύτας μὲν 65 περίπου τοῖς 100 ἐκ τῶν ἀρρένων φοιτῶσιν εἰς τὰ δημο-